

«Etter 50 års stagnasjon forsøker NSB å ta igjen den tapte tid, men noen av oss får ikke være med.»

HALVARD C. HANSEN I DAGBLADET.

Innhold:

Prioriterer villaks og ulveområde

Regjeringen legger om kort tid frem forslag om tiltak for villaksen og eget område hvor ulven kan oppholde seg. Det lover Stein Lier-Hansen, nyutnevnt statssekretær i Miljøverndepartementet.

• side 2

Greenpeace kjøper Shell-aksjer

Miljøorganisasjonen Greenpeace har kjøpt aksjer i erkefienden Shell for om lag to millioner kroner. Sammen med andre aksjeiere vil de presse energigiganten til å satse på en storstilt produksjon av solcellepaneler.

• side 7

Lavere naturkriminalitet

Økokrim får færre anmeldelser for brudd på forurensningsloven, og de oppklarer flere saker. Frem til trenden snudde i fjor, økte antall anmeldelser på hele 90-tallet.

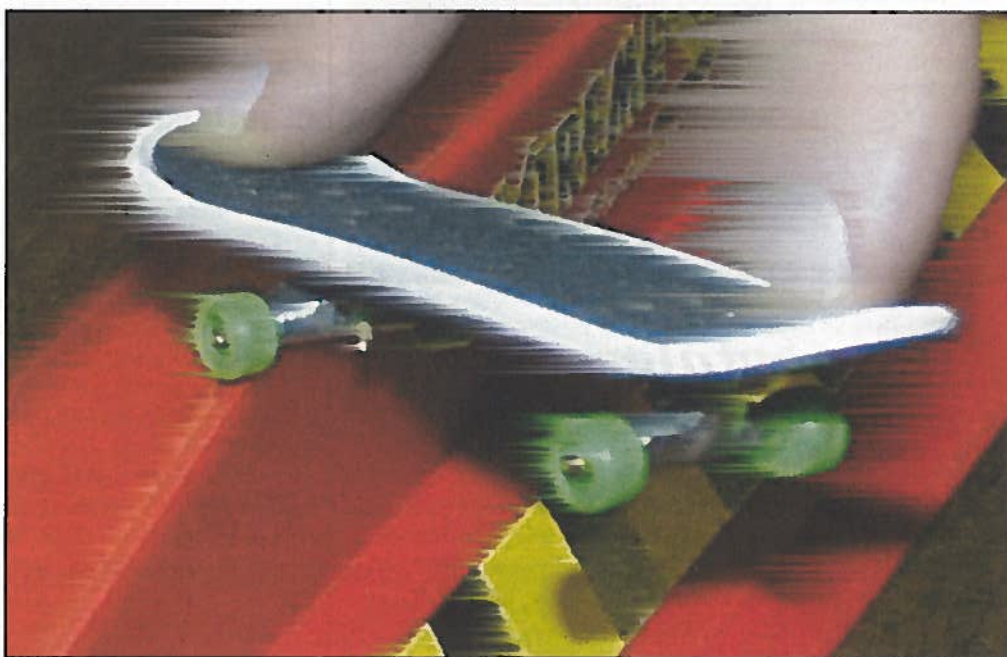
• side 7

Mindre sur nedbør

Utslippene av svovel fra skip i Nordsjøen blir redusert som følge av en ny avtale i FNs maritime organisasjon. Avtalen skjerper også kravene til NO_x-utslipp.

• side 8

Giftige leker

Dette fingerskateboardet er helseskadelig, ifølge danske myndigheter. Leken er kjøpt i en butikk i Oslo. (Foto: Tom Erik Økland)

Såkalte fingerskateboards kan være farlige for barn. Ifølge danske miljømyndigheter har to typer av disse lekene så høyt innhold av tungmetallene bly og krom at lek kan føre til helserisiko. Begge disse lekene selges i Norge.

Danske myndigheter ber foreldre om å sørge for at barn ikke leker med fingerskateboardene Tech Deck og Extreme Rider Playset. Lekene bør i stedet leveres til godkjent spesialavfallsmottak.

• side 3

Kommunene gir blaffen i loven

Motorferdselloven fungerer ikke i snøscootersaker. Mange kommuner gir fullstendig blaffen i pålegg og rapporteringsrutiner. Myndighetene har ingen sanksjonsmuligheter overfor kommuner som forbryter seg, og Direktoratet for naturforvaltning betegner det som sivil ulydighet. Situasjonen er spesielt ille i Nordland

og Finnmark. På tross for at utviklingen er kommet fullstendig ut av kontroll ønsker nyansatt statssekretær i Miljøverndepartementet, Stein Lier-Hansen, å øke det kommunale selvstyret i miljøsaker. Lier-Hansen varsler også strengere regler for snøscooterkjøring.

• side 4 og 5

Natur & miljø Bulletin
utgitt av Norges Naturvernforbund

Redaktør: Tom Erik Økland
Redaksjon: Jens Petter Toldnæs, Kristian Jahre
Adresse: Postboks 342 Sentrum, 0101 Oslo.
Besøksadresse: Skippergata 33
Tlf: 22 40 24 00.
Faks: 22 40 24 10.
Direkte: 22 40 24 + 25 (Økland), 23 (Toldnæs), 24 (Jahre)
E-post: redaksjonen@naturvern.no
Neste utgave: 29.4.2000

Abonnement:
230/år (privatpersoner),
600/år (bedrifter)
Annonser: Tlf: 23 12 20 70.
Faks: 23 12 20 71.
Trykking: GAN Grafisk AS.
Trykkt på 100% resirkulert papir.
Norges Naturvernforbund:
Samme postadresse som N&M Bulletin. Web: <http://www.naturvern.no>
E-post: naturvern@naturvern.no

fagpressen®

Klimaavtale i hardt vær

I forrige uke slo klimaforsker Knut Alfsen fra Cicero (Senter for klimaforskning) fast at Kyoto-avtalen sannsynligvis aldri kommer til å tre i kraft. Årsaken er først og fremst manglende vilje til å sette i gang klimatiltak fra senatet i USA. I USA er det billig bensin som gjelder. Klimaendringer er atskillig mindre farlig enn misfornøyde bilister med store motorer og like stort drivstofforbruk.

Samtidig har været byttet plass på verdens TV-kanaler. Tidligere fikk vi været etter nyhetene. Nå har været blitt en del av nyhetene. Om det er flom i Mosambik, uvær i Vest-Europa, El Niño eller ekstremt snøvær i Troms og Finnmark: Hverdagen byr på mer vær enn noensinne. Er det normalt? Eller kan det være resultat av drivhuseffekten? Tabloid-pressen har en stadig tyngre jobb med å finne forskere som hevder det første.

Parallelt med USAs lunkne Kyoto-holdning og underlige værmeldinger, er norske aviser preget av klimarelaterte nyheter. Et regjeringsskifte tuftet på gasskraftverk med skyhøye CO2-utslipp, en tidligere regjering som gir fra seg et land som går så det suser på grunn av et oljesmurt maskineri, OPEC-landene som øker produksjonen sin med 1,7 millioner fat olje i året, og en norsk energiminister som ønsker å øke den norske oljeproduksjonen med 200 000 fat per år. Det er ikke rart at klimaforsker Knut Alfsens budskap om en mulig død for Kyoto-avtalen ikke når fram i et slikt mediebilde.

Det er trist å se at uværmeldingene dominerer nyhetsbilde sammen med meldinger om tiltak som vil bidra ytterligere til drivhuseffekten. Det er ikke det vi trenger for å forhindre noe som sannsynligvis vil utvikle seg til å bli verdens verste miljøproblem. Norske myndigheter er ikke noe unntak, og det er lite som tyder på at vår nye regjering vil bli noen pådriver i klimapolitikken. Det er kort og godt en skam.

Bulletinen som bokmerke

Natur & miljø Bulletins syv siste årganger:
www.naturvern.no

Lier-Hansen varsler oppdrettsforbud og ulvereservat

Nasjonale laksevassdrag og et stort sammenhengende ulveområde i Sør-Norge.

Nyutnevnt statssekretær Stein Lier-Hansen lover rask avklaring fra Miljøverndepartementet.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

For å redde villaksen foreslo et utvalg ledet av høyesterettsdommer Georg Fredrik Rieber-Mohn i fjor freding av 50 lakseelver og forbud mot oppdrett i ni norske fjorder.

– Vi er innstilt på å følge opp prinsippene i Rieber-Mohn-utvalgets innstilling. Men vi trenger litt tid til å utrede hvordan dette skal gjøres, sier Lier-Hansen. Han vil ikke rope om regjeringen skal følge utvalgets anbefalinger til punkt og prikke.

– Vi vil raskt avklare hvordan prinsippene om nasjonale laksevassdrag og -fjorder skal gjennomføres i tråd med ånden i Rieber-Mohn-utvalget, sier Lier-Hansen.

– Da må bevilgningene til fagmyndighetene opp fra dagens nivå?

– Skal vi gjennomføre intensjonene i utvalgets innstilling, må vi i en periode bruke mer penger enn det som er gjort de siste årene. Hvis ikke vil det være vanskelig å gjennomføre utvalgets innstilling, sier Lier-Hansen.

Rovdyrområder

Erfaring fra direktørjobben i Direktoratet for Naturforvaltning kan komme godt med når Stein Lier-Hansen og Miljøverndepartementet skal håndtere ulvekonflikter. I løpet av våren skal departementet legge frem en plan for hvor ulven kan oppholde seg. Arealet skal ifølge Lier-Hansen

være stort nok til at ulvefamilieene kan endre tilholdssted innenfor området.

– Gjennom sporing om vinteren skal vi følge med hvor vi har familieggrupper og hvor nye par er i ferd med å etablere seg. Da vil vi bruke vinteren til å hindre at par etablerer seg der vi ikke vil ha ulv. Disse vil vi felle før en familie etablerer seg. Da sprenger man ikke familier, men hindrer at nye etablerer seg, sier Lier-Hansen. Han avviser at det er uheldig for ulvebestanden å ta unge ulver på jakt etter nytt leveområde, men antar skadefelling vil bli mer og mer vanlig etter hvert som ulvebestanden øker.

– Bør det være ulv i Østfold?

– Norge kan neppe ivareta sine internasjonale forpliktelser og oppfylle stortings målsettinger om ulv, uten å akseptere ulv i Østfold. Østfold er opplagt et fylke som må regne med å ha ulv og være en del av det sentrale leveområdet for ulv.

Omstilling

I områder rovdirene skal få oppholde seg, vil Lier-Hansen satse på omstilling.

– Landbruket må bli mer robust i forhold til rovdyr. Fylkesmannen, kommunene og den enkelte gårdbruker må se på hva som er aktuelle tiltak.

– Det betyr blant annet å gå bort fra sauedrift?

– Det kan være å gå bort fra sauedrift, eller å drive sauedrift på en annen måte. Omstilling kan innebære mange forskjellige ting.

Fingerleker avgir bly og krom

To typer såkalte fingerskateboards inneholder så mye tungmetaller at danske miljømyndigheter mener de er uegnet som leketøy for barn. De samme lekene selges i Norge.

N&M Bulletin
TOM ERIK ØKLAND

Ifølge en pressemelding fra den danske Miljøstyrelsen inneholder fingerskateboardene Tech Deck og Extreme Rider Playset så mye bly og krom at de kan være farlige for barn. Lekene avgir bly på hendene til de som leker med dem, og barn kan dermed få miljøgiftene i munnen. Ifølge en pressemelding fra Miljøstyrelsen bør foreldre umiddelbart sørge for at barn unngår disse lekene.

Finnes i Norge

En rask sjekk i Oslos leketøybutikker viser at Extreme Rider

Playset – en pakke med to fingerskateboard og diverse ekstrautstyr – er å få kjøpt i norske leketøybutikker. Ifølge danske myndigheter inneholder et av brettene i disse pakkene så mye bly at det ikke egner seg som leketøy. Mengden oppgis til 149 milligram per kilo, mens danske myndigheters grense går på 90 milligram per kilo.

Ikke oversikt

Det andre leketøyet som har havnet på danske myndigheters fy-liste, et fingerskateboard med navn Tech Deck, har blitt solgt i Norge fra storkioskene i Mix-kjeden. Ifølge Mix-kjedens sent-

ralbord er produktet nå ikke lenger på lager, men kjeden har ikke oversikt over situasjonen i butikkene. Natur & miljø Bulletin lyktes ikke med å få tak i kjedens ledelse før bladet gikk i trykken.

Foreldre oppfordres derfor til å sørge for at ungene leverer fingerskateboardene til godkjent spesialavfallsmottak.

Spesialavfall

Tech Deck-boardet var den definitive versten i den danske leketøytesten. Ifølge Miljøstyrelsen inneholder leketøyet 659 milligram bly per kilo, altså mer enn sju ganger over danske myndigheters grenseverdi.

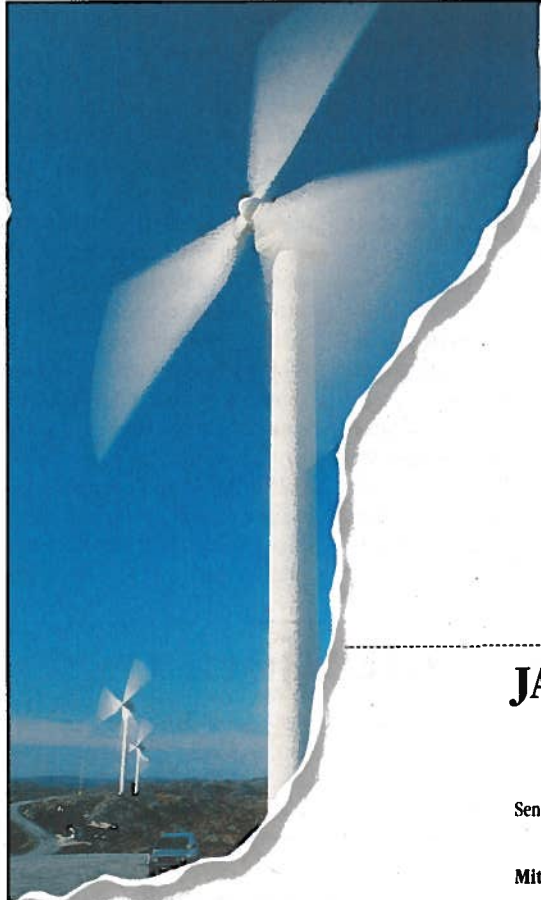
Tech Deck-boardet inneholder dessuten 80 milligram krom per kilo. Myndighetenes grense er på 60 milligram per kilo.

Miljøstyrelsen mener blyinnholdet er et reelt helseproblem: "Enhver utsættelse for bly er uønsket, idet bly ved gentagen utsættelse opphoper i kroppen og dermed kan medføre sundhetsskader, især hos barn", heter det i pressemeldingen.

Gassmotstand i Miljøverndepartementet

Miljøvernminister Siri Bjerkes to nærmeste medarbeidere er mot bygging av gasskraftverk med dagens teknologi. Både statssekretær Stein Lier-Hansen og politisk rådgiver Jo Stein Moen er motstandere av gasskraftverk.

Lier-Hansen kommer fra jobben som direktør i Direktoratet for Naturforvaltning. Jo Stein Moen er nestleder i AUF og har tidligere vært rådgiver for Thorbjørn Jagland.

kjøp vindkraft

Støtt utviklingen av vindkraft i Norge! Fast pris 2000: 34,4 øre/kWh inkl. forbruksavgift og mva.

Nettleie til ditt lokale nettselskap kommer i tillegg. Dersom forbruksavgiften på vindkraft fjernes i løpet av året, skal dette komme selger til gode ved at bruttoprisen til kunden forblir uendret.

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk (NTE) er Norges største vindkraftprodusent med 6 møller i drift i Ytre Namdal.

Normal årsproduksjon er på 11 mill. kWh.

Vi ordner med skifte av kraftleverandør for deg. Fyll ut svarslippen og send den til oss i dag!

JA, jeg ønsker å kjøpe vindkraft fra NTE: 34,4 øre/kWh for 2000. Jeg gir NTE fullmakt til å forestå skifte av kraftleverandør.

Sendes: NTE, Sjøfartsgt. 3, 7700 STEINKJER

Mitt nettselskap: _____ Målnr.: _____

Navn: _____
Adr.: _____
Postnr.: _____ Sted: _____
Tlf.: _____

Kommuner begår sivil ulydighet

De store utmarkskommunene driver bevisst med sivil ulydighet i snøscooter-saker, mener Direktoratet for naturforvaltning. Direktoratet har ingen sanksjonsmuligheter som kan få bukt med praksisen.

N&M Bulletin
KRISTIAN JAHRE

I forrige nummer skrev N&M Bulletin om Alta kommune som i løpet av en uke ga flere ekstraordinære tillatelser til snøscooterkjøring, til tross for at Fylkesmannen ettertrykkelig hadde gitt beskjed om at kjøringen var ulovlig. Fylkesmannen hevdet i ettertid at kommunen hadde brutt både Motorferdselloven og Forvaltningsloven. Tilfellet er ikke enestående. Det viser seg at utmarkskommuner som ikke liker norsk lov bevisst overkjører fylkesmannen og unnlater pålagt rapportering.

– Stor forskjell

Førstekonsulent Maria Evenseth ved naturbruksavdelingen i Direktoratet for naturforvaltning forteller at det er stor forskjell blant kommunene når det gjelder praktisering av forskriftene for motorferdsel i utmark og på islagte vassdrag, altså snøscooterkjøring.

– Jeg vil si at i Finnmark og noen få Nordlands-kommuner peker de seg ut som spesielt liberale. Dette gjelder nesten utelukkende de store utmarkskommunene, sier Evenseth.

Ifølge Evenseth mener flere kommuner lovene som regulerer snøscooterkjøring er gale, og

viser dette ved sin praksis.

– De fleste kommuner vil ikke gå inn og overkjøre Fylkesmannen med å fatte et slik vedtak som man har gjort i Alta. Men det har altså de gjort, trolig fordi de mener slik virksomhet bør være tillatt, sier hun.

I tillegg til å utøve en svært liberal dispensasjonspraksis med scooterkjøring, forteller Evenseth at enkelte kommuner også lar være å rapportere til Fylkesmennene om gitte dispensasjoner. Dette er kommunen pålagt å gjøre.

– Trenden er helt klar. De som gir flest dispensasjoner, er de samme som ikke er så flinke til å rapportere, slår hun fast.

– Vil det si at kommunene bevisst tyr til sivil ulydighet for å hevde sin rett?

– Ja, det synes slik.

Ingen sanksjonsmuligheter

– Hvordan kan kommunene gjøre dette?

– Problemet er at vi ikke har noen sanksjonsmuligheter for brudd på Motorferdselloven. Hvis en kommune for eksempel bryter barnevernsloven, kan Fylkesmannen pålegge døgnmulkt. I tilfeller som dette, står myndighetene helt maktesløse. Slik situasjonen er nå har vi ikke annet å gjøre enn å oppheve eventuelle feilaktige vedtak og håpe at kommunene retter seg etter det.

– Hva kan gjøres for å rette opp dette? Bør man fjerne mulighetene for å gi slike dispensasjoner, eller må myndighetene gis mulighet for å straffe de som ikke vil følge loven?

– Det som er helt sikkert, er at lovverket må endres. Hvordan er opp til den politiske ledelsen i Miljøverndepartementet, sier Evenseth.

– Visste hva de gjorde

Seksjonsleder Eirik Karlsen ved naturforvaltningsseksjonen hos Fylkesmannens miljøvernnavdeling i Finnmark vil ikke spekulere

i om kommuner bevisst bryter loven i forbindelse med å tillate scooterkjøring. I den konkrete saken fra Alta kommune legger han imidlertid ikke skjul på at kommunen har opptrådt ulovlig.

– Regelverket er rimelig klart, og loven er i hvert fall ikke fulgt i denne saken. I saksforberedelsene viser kommunen til rundskriv fra MD hvor det går klart fram at slik dispensasjon ikke kan gis. Det er altså ikke tvil om at kunnskapen om dette finnes i kommunen. Det folkevalgte organ valgte likevel å gjøre det motsatte, sier Karlsen. ■

Avviser lovbrudd

Leder for dispensasjonsutvalget i Alta kommune, Jan Roger Fagerhaug (Ap), avviser på det sterkeste at noen av utmarkskommunene driver med systematiske lovbrudd.

– At loven har enkelte svakheter og at det kan være behov for en dialog for å se på lovverket, det tror jeg nok. Men at noen driver med systematisk lovbrudd, nei, det vil jeg på det sterkeste avvise, sier Fagerhaug til N&M Bulletin.

Fagerhaug forteller at folk flest er fornøyde med løypenettet som etter hvert er organisert for snøscooterkjøring i Finnmark. Han tror en eventuell gjennomgang og styrking av lovverket, må sees i sammenheng med løypenettet.

– Når det gjelder for eksempel reiselivsnæring, tror jeg det er viktig at kommunene går gjennom sitt behov når man skal fastsette løypenett. Hvis vi er flinke til å få lagt opp lovlige

løyper til populære reisemål, vil vi få ryddet unna mange av disse dispensasjonssakene, tror Fagerhaug.

– Vedgår Alta kommune at dere brøt loven i forbindelse med de tidligere omtalte snøscooterkjøringene til Haldetoppen?

– Jeg vil ikke kommentere oppfølgingen av den konkrete saken. Her må jeg vise til den korrespondanse som har vært mellom ordfører og Fylkesmannen de siste ukene. Der har kommunen uttalt at "hvis vi har brutt loven, beklager vi det", sier Fagerhaug.

Det har ikke lyktes N&M Bulletin å få fatt i ordfører Eva Nilsen (Ap), for å kommentere dette. ■

Dispensasjoner gitt til snøscooterkjøring

År	Hele landet	Finnmark	Troms	Nordland	Nord-Trøndelag	Sør-Trøndelag
97/98	10.186 (593)	1762 (237)	1035 (45)	2223 (0)	1320 (28)	1045 (77)
96/97	12.317 (701)	1676 (205)	995 (43)	2840 (0)	2042 (43)	1235 (55)
94/95	10.815 (1110)	1920 (421)	869 (66)	2418 (258)	1115 (59)	990 (427)
92/93	12.353 (1406)	1916 (403)	1513 (147)	2047 (258)	1435 (26)	1520 (154)

(antall avslåtte søknader i parentes)

Kilde: Direktoratet for naturforvaltning

Strengere regler for snøscooter

Reglene for kjøring med snøscooter kommer til å bli strengere. Det varsler statssekretær Stein Lier-Hansen i Miljøverndepartementet.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

– Dagens regelverk skal justeres for å finne løsninger som er mer presise i forhold til konflikten mellom motorferdsel, natur og friluftsliv, sier Stein Lier-Hansen.

– Vi ønsker å opprettholde og videreutvikle kommunal myndighet når det gjelder motorferdsel. Men det må skje innenfor rammer som gjør at nasjonale mål ikke trues. Det betyr en tydeligere sonering i forhold til hvilke områder vi ikke kan akseptere

ferdsel i, sier Stein Lier-Hansen. Han lover også endringer i saksbehandlingen for å unngå konflikter og redusere kostnadene. Lier-Hansen vil imidlertid avvente et lovforslag om endringer i motorferdselloven. Forslaget fra tre av Fremskrittspartiets representanter ligger nå til behandling i stortingsets energi- og miljøkomite.

– Fungerer det kommunale selvstyret etter hensikten?

– Både og. Det er eksempler på kommuner hvor det fungerer veldig godt; for eksempel i Oppland. I enkelte andre deler av landet og andre kommuner fungerer det ikke så godt. Der har det nok glidd noe ut.

Mer selvstyre

Til tross for utglidningen vil den nytnevnte statssekretæren øke det kommunale selvstyret i miløssaker.

– Generelt er det behov for å trekke kommunene mer med i arbeidet med nasjonale miljøutfordringer. Jeg regner med at regjeringen vil gå videre med det.

– Trenger man strengere regler enn i dag?

– Ja, det tror jeg nok. Vi må gå nøye gjennom erfaringene fra dagens forsøksordninger for å se hvordan økt kommunalt ansvar ikke fører til at nasjonale mål går tapt, sier Lier-Hansen. ■

– Mer makt til kommunene

I et privat lovendringsforslag fra tre Frp-politikere heter det at forvaltningen av snøscooterkjøring i enda større grad bør overlates til kommunene.

N&M Bulletin
KRISTIAN JAHRE

– Fri ferdsel i utmark er gammel sedvane i Norge. En slik ferdselsrett gjelder imidlertid ikke for motorferdsel, innleder de tre Frp'erne Kenneth Svendsen, Thore Aksel Nistad og Torbjørn Andersen sitt forslag med.

De tre skriver i sin saksfremstilling at det må stilles store krav til edruelighet hos det organ som skal forvalte snøscooterkjøring. Slik edruelighet mener de imidlertid ikke å finne hos fylkesmennene.

– Det er berettiget grunn til å spørre om en slik forvaltningsmessig "edruelighet" i dag er et spesielt fremtredende trekk ved fylkesmennenes miljøvernnavdelingers håndhevelse av regelverket, heter det i forslaget.

Derfor vil forslagstillerne ha en snøscooterforvaltning tuftet på et nærhetsprinsipp. Det vil si at mer myndighet bør tillegges det forvaltningsorgan som har best forutsetninger for å tilgodese lokale forhold.

– Dagens håndhevelse av lov-

verket er firkantet. Foruten å fjerne muligheten for lokale variasjoner og tilpasninger er den også ensidig tuftet på naturverninteressens premisser, argumenterer de tre Frp'erne.

Lovendringsforslaget ble behandlet i Energi- og miljøkomiteen etter at N&M Bulletin gikk i trykken. Verken komiteens leder Tore Nordtun (Ap) eller saksordfører Jan Johnsen (H) ville kommentere saken før komiteens behandling. Johnsen sier likevel at dagens situasjon ikke er bra nok og røper at forslaget fra Frp "trolig går litt for langt for Høyre". Også Nordtun er misfornøyd med dagens situasjon.

– I dag er det forskjellig praksis på dette fra det ene stedet til det andre, og det er et klart behov for å rydde opp i retningslinjene for snøscooterkjøring. Det tror jeg mange i komiteen, for ikke å si hele komiteen, er enige om. Hvordan vil jeg imidlertid ikke gå inn på ennå, sa han rett før komiteens behandling av saken.

Begge tror saken blir behandlet i Stortinget rett etter påske. ■

Færre miljøkrim-anmeldelser

For første gang på 90-tallet registrerte Økokrim i fjor nedgang i antall anmeldelser for brudd på forurensningsloven. Men oppklaringsprosenten gikk opp.

N&M Bulletin
KLAUS TVEDT

Økokrims miljøenhet behandlet 76 anmeldelser for forbrytelser i 1999. Det er en nedgang på hele 25 prosent fra året før. Antallet anmeldelser for forseelser med en strafferamme på inntil seks måneders fengsel, økte i samme periode fra 393 til 397.

– Dette er et vendepunkt etter en økning av antall anmeldelser på hele 90-tallet. Det er selvfølgelig gledelig, men det er for tidlig å si noe om dette er en vedvarende tendens, sier politiadvokat Hans Tore Høviskeland ved Økokrims miljøenhet, som ikke har noen forklaring på nedgangen.

Oppklaringsprosenten økte fra 1998 til -99, fra 54 til 56 prosent. Dette er over snittet i straffesaker, likevel er ikke Høviskeland fornøyd.

– Vi vil bli bedre, og vi vil fortsette å kurse miljøkoordinatorene ved politistasjonene og miljøkontaktene ved lensmannskontorene. Blant annet vil vi bli bedre på å sikre beviser, framholder Høviskeland.

Brenner ulovlig

Ulovlig tømning eller brenning av avfall topper anmeldelsesstatistikken. I 1999 ble 20 mulige forbrytelser og 140 forseelser av dette slaget anmeldt.

Oljeforurensning kommer på annenplass med fem anmeldelser

for forbrytelser og 42 for forseelser. Tallene for landbruksforurensning fra gjødsel eller silo er henholdsvis fire og 29.

I alle kategoriene gikk antall anmeldelser for alvorlige forbrytelser ned i 1999, mens antall anmeldelser for mindre alvorlige forseelser økte noe.

Norske jegere er mindre flinke til å holde seg innenfor lovens grenser. I fjor ble 560 forseelser anmeldt til politiet. Det er nøyaktig det samme antallet som i 1998.

Ulovlig jakt på elg, rein eller hjort troner suverent på toppen av anmeldelseslisten med 149 saker. På andre plass, med 36 saker i 1999, kommer jakt med ulovlig redskap.

Kjappere politi

Samtidig med nedgangen i antall anmeldelser, har politiet blitt kvikkere til å behandle miljøkriminalitet. Da Økokrims miljøenhet ble opprettet for seks år

siden, brukte de i snitt to år på å behandle anmeldelser fra Statens forurensningstilsyn (SFT).

Nå bruker Økokrim i snitt 198 dager på å behandle anmeldelser for forseelser og 274 dager på forbrytelser. Forhold som går på kulturminneovergrep tar noe lenger tid å behandle.

Forsiktige SFT

SFT leverer i snitt inn seks til tolv anmeldelser per år. I fjor var antallet seks. Listen legges høyt, og fra juridisk avdeling opplyses det at andre virkemidler prioriteres. Hvis SFT går til sak skal etatens jurister nærmest være sikre på domfellelse.

SFT gir også uttalelser i miljøkrim-saker. Rundt halvparten av sakene anbefaler de Økokrim ikke å forfølge. Statsstaten begrunner dette med at det avdekkes mangler i nær sagt alle kontroller, og at det er få saker hvor det er hensiktsmessig å gå til straffesak. ■

Klimaforsker tror Kyotoavtalen faller

USA kommer ikke til å godkjenne klimaavtalen fra Kyoto. Avtalen vil dermed ikke tre i kraft, tror direktør Knut Alfsen ved Cicero - Senter for klimaforskning.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

På en høring om CO₂-kvoter spådde Knut Alfsen død over avtalen, som er blitt karakterisert som vår tids viktigste.

Det republikanske flertallet i USAs senat mener avtalen er en trussel mot amerikanske arbeidsplasser. De krever at u-land også må påta seg utslippsforpliktelser.

Alfsen avdramatiserer imidlertid konsekvensene av amerikanernes motstand.

– Tar vi FN's klimapanel på alvor, kommer det også en internasjonal avtale som tar problemet på alvor, sier Alfsen.

For å tre i kraft må avtalen godkjennes av parlamentene i land som står for 55 prosent av i-landenes utslipp. USA er alene ansvarlig for 36,1 prosent av utslippene i i-land.

– Selv om landet ikke kommer med som førstemann, vil avtalen ikke bli den samme uten, sier Michael Zammit Cutajar, i FN's klimakonvensjon. ■

Kalenderen

13. - 14. april: Internasjonal konferanse om strategier for en mer bærekraftig fremtid. University of Leeds, Storbritannia. Arr: ERP Environment, tlf: + 44 (0) 1274 5304 08 -

www.erpenvironment.org

17. april: Konferanse om frihandel i Europa, Bussell. Arr: Friends of the Earth, fax: + 32 2 537 55 96 ■

Kamp om søppel

Regjeringen vil åpne for konkurranse på avfallsmarkedet. De kommunalt eide renovasjonsselskapene har begynt å forberede seg til kampen mot private konkurrenter.

N&M Bulletin
KLAUS TVEDT

I høstens stortingsmelding om "regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand" heter det at avfallshåndteringen skal legge minst mulig beslag på samfunnets ressurser. Regjeringen vurderer blant annet muligheten for å frita kommunene for sitt ansvar med å samle inn og håndtere næringsavfall.

– Det vil bety at for eksempel pølsebuer selv kan velge hvor de vil kaste avfallet, og at man har forlatt Forurensningslovens tankegang om at kommunene skal ha ansvar for opprydning og hygiene, sier seniorrådgiver i Norsk kompetansesenter for avfall og gjenvinning (Norsas AS), Jack Grimsrud.

Rundt om i landet er renovasjonsselskaper allerede i gang med å kapre kunder i næringslivet.

– Må selge oss

Det interkommunale GLT-Avfall, som betjener kommunene Østre og Vestre Toten, Gjøvik og Nordre og Søndre Land, tilbyr nå totalpakker for bedrifter i regionen.

– Vi må ut og selge oss, konstaterer overingenør i GLT-Avfall, Bjørn Berg.

Per i dag ser det lokale selskapet likevel ikke for seg så mange konkurrenter.

– Det er klart at forbrenningsanlegg krever relativt store avfallsmengder for å være lønnsomme, og at disse på sikt kan bli konkurrenter, tror Berg.

Pris viktigere

Så langt har GLT-Avfall konsentrert seg om å styrke egne håndteringsmetoder, og hjelpe bedrif-

mer og krav, argumenterer Jack Grimsrud i NORSAS.

Miljø-bekymring

Flere i miljøbevegelsen understreker at husholdningsavfallet stadig øker i mengde, og uttrykker bekymring over regjeringens forslag. Norges Naturvernforbund mener forbrenning med energigjenvinning er i ferd med å bli likestilt med materialgjenvinning. Framtiden i våre hender mener kunnskap om og erfaring med kildesortering nedvurderes, og etterlyser mer ambisiøse mål for hvor stor andel av avfallet som skal forbrennes.

I stortingsmeldingen heter det at rundt 25 prosent av avfall som leveres til sluttbehandling skal deponeres eller forbrennes uten energituttelse. ■

Vi kaster stadig mer

Selv om vi har blitt flinkere til å kildesortere kaster vi stadig mer søppel. I 1998 kastet vi 133 kilo mer søppel per person enn vi gjorde i 1974.

I 1998 kastet hver nordmann 308 kilo husholdningsavfall. Av dette ble 102 kilo levert til gjenvinning. Tallene fra Statistisk Sentralbyrå (SSB) viser en klar tendens på 90-tallet: Siden 1992 har gjenvinningsprosenten økt med over 400 prosent.

Totalt produserte vi 2,8 mil-

lions tonn avfall i 98. Om lag halvparten kommer fra husholdningene og halvparten fra servicenæringen.

SSB knytter økningen i avfallsmengdene til økt levestandard og mer eksklusive forbruksvaner, og peker på at hovedutfordringen i avfallspolitikken ligger i å stanse avfallsøkningen. Det er likevel ingenting som tyder på at utviklingen skal snu. Siden de første målingene tok til i 1974 har pilaen kontinuerlig pekt oppover. ■

Greenpeace – det er Shell det!

Nye børsregler gjør at Greenpeace kjøper aksjer for millioner. Hensikten er å påvirke selskap i miljøriktig retning.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Miljøorganisasjonen Greenpeace har kjøpt aksjer i erkefienden Shell for om lag to millioner kroner, skriver det svenske bladet MiljöRapporten. Motivet for oppkjøpet er, sammen med andre aksjeeiere, å presse energigiganten til å satse på en storstilt produksjon av solcellepaneler.

Vil ha mer solceller

Greenpeace utnytter nye regler på Amsterdambørsen. Reglene gjør det tillatt å kontakte andre aksjeeiere for å få støtte til initiativet. Greenpeace ønsker at Shell skal bygge en fabrikk som skal produsere 5 millioner solcellepaneler årlig. Det er 50 ganger mer enn hva som produseres ved Shells nye solcellefabrikk som ble innviet i Tyskland i fjor.

Velkommen

Ledelsen i Shell hilser Greenpeace velkommen i selskapet, men hevder at det vil være en altfor stor økonomisk risiko å satse på en så stor fabrikk. Greenpeace støtter seg på en rapport fra det internasjonale konsulentbyrået KPMG. Ifølge rapporten vil en slik fabrikk raskt bli lønnsom.

Greenpeace understreker at organisasjonen ikke har til hensikt å tjene penger på Shell-aksjene. Aksjene skal selges så snart et aksjeeiermøte har tatt stilling til forslaget.

Greenpeace har tidligere kjøpt aksjeposter i BP Amoco for å få selskapet bort fra kontroversiell oljeutvinning i Arktis. ■

Annonser i N&M Bulletin

Ring 23 21 20 70

Nordisk Råds Natur- og Miljøpris 2000

Nordisk Råd utdeler i år for sjette gang Natur- og Miljøprisen. Prisen, som er på 350.000,- DKK, gis til en privat eller offentlig virksomhet, gruppe eller person, som har utvist et særlig initiativ innenfor natur- eller miljøvern.

Temaet for 2000 er:
"Samarbeid med Nordens nærområder"

Nærområdenes miljøpolitikk er også Nordens miljøpolitikk- og omvendt. De nordiske land og deres offensive miljøpolitikk kan og bør derfor spille en rolle i miljøsamarbeidet med nærområdene. Prisen vil i år bli tildelt en person eller organisasjon i Norden, som i særlig grad har bidratt til å utvikle samarbeidet på natur- og miljøområdet mellom Norden og Nordens nærområder. Som Nordens nærområder regnes Arktis og alle land som grenser til Østersjøen.

Alle kan innstille kandidater til Natur- og Miljøprisen. Innstillingene må inneholde en beskrivelse av initiativet samt opplysninger om hvem som utfører eller har utført innsatsen. Initiativet må ha faglig kvalitet og betydning for ett eller flere nordiske land. Forslaget skal formuleres på maksimalt to A-4 ark.

Prismottakeren utpekes av en bedømmelseskomite, som består av representanter for de 5 nordiske land og de selvstyrte områdene Færøyene, Grønland og Åland.

Innstillingene skal skrives på et eget skjema som må være sekretariatet i hende pr. post senest fredag 26.mai. Skjemaet ligger på Nordisk Råds hjemmeside www.norden.org eller fås ved henvendelse til sekretariatet på adressen:

Nordisk Råd
Stortinget
0026 Oslo
Tlf: 23 31 30 50

Strengere skipskrav i Nordsjøen

Kravene til svovelinhold i drivstoff for skip blir skjerpet i Nordsjøen. Den nye avtalen gjennom FNs sjøfartsorganisasjon (IMO) vil redusere sur nedbør i Norge.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

Nordsjøen har fått status som "spesialsone" av FNs maritime organisasjon (IMO). Det betyr strengere krav til innholdet av svovel i drivstoff enn andre steder på verdenshavene.

– Vi er veldig fornøyd og har fått gjennomslag for Norges syn, sier rådgiver Sveinug Oftedal i Sjøfartsdirektoratet. Oftedal har deltatt i den norske forhandlingsdelegasjonen.

Reduserer sur nedbør

Utslipp fra skipsfart står for en betydelig del av den sure nedbøren. Og skipsfartens andel av forurensningen har steget fordi trafikken har økt og utslippene på land har gått ned.

Bunkersolje som brukes i spesialsonene kan maksimum inneholde 1,5 prosent svovel. Det er drøyt halvparten av verdensgjennomsnittet på 2,8 prosent. Kravet gjelder fra 62. breddegrad til og med den engelske kanal. I tillegg kommer Østersjøen som for flere år siden fikk status som spesialsone.

– I utgangspunktet hadde Norge et mer ambisiøst mål, men jeg er fornøyd med resultatet av

forhandlingene. Kravet til svovelinholdet i bunkersolje vil redusere svovelnedfallet over Norge betydelig. Men vi må enda lavere ned for å ikke overskride naturens tålegrense, sier Oftedal.

Norge har allerede godkjent

svovel-avtalen. Reglene for Nordsjøen trer i kraft ti måneder etter at tilstrekkelig antall land har godkjent avtalen. Skjer ikke dette innen utgangen av 2002, vil reglene bli gjennomgått på nytt.

Globalt er kravet at innholdet av svovel ikke skal overskride 4,5 prosent. Innholdet blir nøye overvåket, og en rapport vil bli lagt frem på neste miljømøte i IMO.

– Går svovelinholdet opp, vil nok den internasjonale grensen bli diskutert, sier Oftedal.

NO_x-krav

IMO-forhandlingene resulterte også i strengere krav til utslippene av nitrogenoksider (NO_x), som også bidrar til sur nedbør. De nye internasjonale kravene har tilbakevirkende kraft og gjelder skip bygget eller ombygget etter 1. januar i år. Skipsfartens bidrag til norske utslipp av NO_x vil dermed reduseres med 5-6 prosent, forteller Oftedal. ■

Avtale mot kloakkutslipp fra skip

Den internasjonale avtalen mot kloakkutslipp fra skip er endret. Dermed blir den sannsynligvis akseptert av Norge og kan tre i kraft.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

En avtale vedtatt av FNs maritime organisasjon (IMO) setter strenge regler for utslipp av kloakk fra skip. I dag har Norge forbud mot kloakkutslipp fra skip mindre enn 300 meter fra land. Den nye avtalen utvider forbudssonen til tre nautiske mil. Mellom 3 og 12 nautiske mil fra land blir det strenge krav til rensing og at skipet er i fart. Landene kan imidlertid gi dispensasjon fra reglene i visse områder.

Fjernet krav om mottak

Norge har hittil nektet å akseptere avtalen fordi den inneholdt kravet om at alle havner skal kunne motta kloakken fra skipene. I områder der kloakkutslipp fra land ikke er regulert, kan man heller ikke kreve mottak, hevdet Norge. Dette gjelder blant annet i Nord-Norge.

Nå har Norge fått gjennomslag for sitt syn, og avtaleteksten ble endret på et forhandlingsmøte i mars. Endringene blir stående dersom det i løpet av ett år ikke kommer innsigelser fra land som representerer minst 10 prosent av verdensflåten.

Sjøfartsdirektoratet skal om kort tid sende sin innstilling om avtalen til Miljøverndepartementet.

Flere vil akseptere

– Det ser ut til at endringene vil gjøre det lettere for Norge å slutte seg til, sier avdelingsdirektør Per Schive i Miljøverndepartementet. Han tar imidlertid forbehold om at departementet først skal gå gjennom hvilke forpliktelser avtalen innebærer.

Blir endringene stående, er det ventet at flere land vil ratifisere – godkjenne – avtalen. Hittil har 75 land ratifisert avtalen. Disse landene representerer 43 prosent av verdensflåten. Avtalen trer først i kraft når land som representerer halvparten av verdens skip har ratifisert. Rundt 4 prosent av verdensflåten seiler med norsk flagg. ■

FARSUND KOMMUNE
HAVNEVESENET

Opplev Borshavn,
ei småbåthavn utenom
det vanlige...

Finnmark
Miljøteneste AS

Norsk Filmtrykk AS

Filintegaten 8, N-4016 Stavanger, Norway
Tlf: +47 5158 8140

Ryfylke Friluftsråd

Jåttåvågen 36
4020 Stavanger
Telefon 51 81 79 80
Fax 51 81 79 81